

Raportti

Sain teiltä myönteisen apurahapäätöksen keväällä 2016. Otin apurahan vastaan 1.1.2017. Aloin saman tien toteuttamaan aktiivisesti tutkimustani jo syksystä 2016 alkaen ja lähestyin eri yhteistyötahoja tutkimuslupien suhteen. Siirryin kokopäiväiseksi apurahatutkijaksi 30.7.2017 alkaen Jyväskylän yliopiston Perhetutkimuskeskuksen tiloihin. Tutkimukseni eteni hyvin heti syksystä 2016 alkaen. Tutkimuslupaprosessit käynnistyivät jo vuoden 2016 aikana. Etsin itselleni myös uusia yhteistyötahoja Jyväskylän kaupungin sijaishuollon ja Pelastakaa Lapset ry:n lisäksi. Sain tutkimusluvut edellisten lisäksi kahdelta pieneltä kunnalta, joista sain osan haastateltavistani. Uudistin ja muokkasinkin tutkimuslupalomakkeitani. Teetin uusia verkostokarttoja sekä päiväkirjoja. Ostin haastateltaviani varten pienet lahjat kiitoksena osallistumisesta. Lapset saivat valita muutamasta lahjasta mieluisensa.

Sosiaalityöntekijät lähestyivät lasten huoltajia ja sijaisvanhempia ja odotin heiltä suostumusta tutkimukseen. Sain haastateltavakseni yhteensä 7 lasta ja haastattelin heidät vuoden 2017 aikana. Yksi lapsi kieltäytyi osallistumasta. Yksi lapsi olisi ollut suostuvainen, mutta hänet oli juuri sijoitettu sijaisperheeseen, joten eettisestä syystä hänet jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle.

Haastateltavani asuivat eri puolella Suomea. Olen tehnyt haastattelumatkat omalla autollani. Lasten haastattelut kestivät noin 35-45 minuuttia per haastattelu. Haastattelu alkoi kevyellä jutustelulla ja haastattelun alussa lasten kanssa täytettiin verkostokartta, jonka avulla keskusteltiin lasten ajatuksista kodistaan, perhesuhteistaan, sisarusuhteista, sukulaissijoituksesta, sijaisperheessä elämisestä jne. Lapset täyttivät myös päiväkirjaa yhden viikon. Päiväkirjat on postitettu minulle haastattelujen jälkeen, kun lapset olivat saaneet ne täytettyä. Kaikki haastattelut sujuivat hyvin.

Olen kirjoittanut syksystä 2016 alkaen tutkimuspäiväkirjaa ja pohtinut paljon eettisiä kysymyksiä. Olen pohtinut paljon sitä, kuinka tärkeää on edetä haastatteluissa lapsen ehdoilla, koska tutkimuksen aihe ja kohderyhmä ovat hyvin sensitiivisiä. Olen lukenut aineistonkeruun ja analysoinnin ohella runsaasti uutta kotimaista sekä kansainvälistä lähdekirjallisuutta.

Kaikki haastattelut litteroitiin ja jo litterointivaiheessa tein alustavaa aineistonanalyysia. Lasten verkostokarttojen analyysi osoittaa jälleen biologisen perheen tärkeyttä, etenkin biologisten äitien merkittävyyttä lapsille. Verkostokartat ovat osoittaneet myös jälleen sisarusuhteiden olevan tärkeitä lapsille ja lapset ikävöivät toisessa perheessä asuvia sisarusiaan. Kiinnostavaa uusi aineistosta nouseva teema on myös sijoitettujen lasten suhteet sijaisperheen muihin lapsiin ja

nuoriin. Päiväkirjoissa lapset ovat kuvanneet arkeaan sijaisperheissä, osa niukemmin, osa laajemmin. Yhteydenpito biologisiin perheenjäseniin on tullut esiin päiväkirjoissa.

Aineistonkeruu oli jälleen hidasta. Oli ajoittain haastavaa saada yhteys sosiaalityöntekijöihin, se otti oman aikansa. On kuitenkin hienoa, että yhteistyötahot pyrkivät löytämään haastateltavia työkiireistään huolimatta. Tutkimusaiheen ja kohderyhmän sensitiivisyys rajoittavat ymmärrettävästi haastateltavien määrää. Aineisto on kuitenkin tuottanut runsaasti tietoa ja aineistosta saa tuotettua useita tutkimusartikkeleita. Tämä aineisto on vahvistanut perhehoitoon sijoitettujen lasten kykyä kertoa elämästään, tuoda esiin heille tärkeitä asioita. Aineisto on myös osoittanut, että sijoitettujen lasten elämässä on useita myönteisiä tekijöitä, sukulaissijoitus myös vahvistaa omalta osaltaan lasten myönteisiä kokemuksia. Näiden lasten elämässä huostaanotto ja sijoitus on yksi heidän elämänsä määrittävä tekijä, ei ainut.

Tutkimustulosten raportointi on edennyt hyvin. Tänä vuonna olen julkaissut kaksi artikkelia sekä Januksessa että Nuorisotutkimuksessa. Lisäksi lähetin syksyn 2017 aikana arvioitavaksi yksin kirjoittamani artikkelit kahteen kotimaiseen tieteelliseen julkaisufoorumiin. Lisäksi saimme valmiiksi tutkijakollegani kanssa kirjoittamamme artikkelin Jännitteisten vanhempi-lapsisuhteiden tunnesidokset, joka ilmestyy keväällä 2018 kirjassa nimeltä Perhe ja tunteet (Gaudeamus). Kyseisessä artikkelissa olen hyödyntänyt sekä väitöskirjani että apurahakausina saamiani haastatteluaineistoja. Lisäksi aloin työstämään marraskuussa artikkelia työnimellä Foster children's family relations. Artikkelin lähtee arvioitavaksi alkuvuodesta 2018.

Kati Kallinen